

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η ΝΤΙΒΟΪΚΑ

<Ντιβόικα>, Μακεδονικά λέγεται ή παρθένος. Ή Ντιβόικα ή δική μας κατόγονταν από τὰ Βελεσῶ.

Πῶς τήν λέγαν, δέν ἀναφέρει ή παράδοσις. Ήκίνησε, λένε, μιὰ πρωτομαγιά χαράματα, γιά νά πάη άπάνω σέ μιὰ ἔρημη βρῦσι, πού δέν λαλαεῖ πετεινός, νά πάη νερό, πρὶν ἀνατελῆ ο ήλιος καί νά νιφθῆ κάτω από τήν τριανταφυλλιά, γιά νά γίνη δροσερή σάν τὸ νερό κ' ἀφράτη σάν τὰ τριαντάφυλλα.

Κατὰ τήν ἴδια παράδοσι, πρὶν πάησ τὸ νερό, πρέπει νά ρίξῃς ἀσημένιον παρὰ στή βρῦσι καί νά πιῇς. — Γάργαρο νερό σου παίρω, καθαρό ἀσήμι ρίχνω ! Ή Ντιβόικα ὅμως ή δική μας ήτανε φτωχή δέν εἶχε οὔτε γρόσι, οὔτε παρὰ, οὔτε ἕνα ἀσπρο. Τί νά ρίξῃ !...

Ἀκούμπησε τότε τὸ κεφάλι της στή βρῦσι κ' ἔκλαψε, ἔκλαψε πικρά... — Βρῦσι μου καλή, βρῦσι μου χρυσταλλένια, ἄρχισε νά λέῃ, γιατί φυλάς τίς ὄμορφιές σου γιά τίς πλούσιες καί στις φτωχές δέν δίνης τή δροσιά σου ;

Κ' ἔκλαιγε καί ἔκλαιγε καί τὰ δάκρυά της τρέχαν μέσα στο νερό. Δάκρυα πικρά, ἀπ' τὸ φαριμάκι τῆς καρδιάς της, δάκρυα μαύρα ἀπ' τὸ πόνο της, πού θόλωσαν τὸ γάργαρο νερό τῆς βρῦσης.

Τὰ ἀηδόνια πού κελαιδοῦσαν ἀπάνω στό κλαριά, ἀκούσαν τήν Ντιβόικα νά κλαίῃ καί τῆς φώναξαν :

— Κάμε γρήγορα κοπέλλα, γιατί ο ήλιος βγαίνει, λαμπρός, ἀστραφτερός καί θά ρουφιῇ τίς δροσιές καί δέν θά μείνη τίποτε γιά σένα.

Ή βρῦσι ὅμως ήτανε βουβή καί ζητοῦσε τὸν παρὰ της. Καί ή Ντιβόικα ἔκλαιγε, ἔκλαιγε καί πέφταν τὰ δάκρυά της, στό νερό καί τὸ θολώναν καί τὸ φαρμακῶναν καί τὰ λουλούδια, πού ἦσαν στό ρυάκι, φωνάζαν κ' αὐτὰ :

— Ἀμάν Ντιβόικα, πίκρανε τὸ νερό, μᾶς ἔκλαψες τίς ρίζες ! Ἀμάν πειά πάψε νά χύνης δάκρυα !

Τὰ δένδρα ἄρχισαν κ' αὐτὰ νά βουρίζουν.

Ή ἀγριοεὶς ή ἀχλαδιές, ή μελικιόσις καί ή ἀγριοδαμασκηνιές πού τὸ πικραμένο τὸ νερό τοὺς φαρμάκωνε τοὺς καρπούς των φώναξαν ὅλες μαζί :

— Ἀμάν κοπέλλα μου !... Τὰ φρούτα μας γενήκανε φαρμάκι!...

Ἀρχισαν τώρα νά φωνάζουν καί τὰ πουλιά.

— Φαρμάκι εἶνε οί καρποί τῶν δένδρων πού τρώμε !... Πάψτε πειά λεγερή τὰ δάκρυα καί θά μᾶς φαρμακόσῃς !... Καί τὸ ἀηδόνι πάλι λάλησε καί εἶπε μέ τή γλυκεῖα του τή λαλιά :

— Ἀχ ! Γιατί κλαῖς κοπέλλα μου ; Τόσο μεγάλοσ εἶν' ο πόθος τῆς ὄμορφιάς καί τόσο πικρός ο καῦμός σου ;... Μὰ ή βρῦσι ζητοῦσε τὸν παρὰ, καί δέν ἔδινε διόλου τή δροσιά του. Ὁ ήλιος ἔσκασε στήν ἀνατολή χροσόσ καί κόκκινος, σάν βασιλιῆς μέ τή πορφύρα του. Τότε κ' ή κορη καταράστηκε τήν τηγῃ, μὰ καί τὰ λουλούδια, τὰ δένδρα τὰ πουλιά, καταράστηκανε τή κορη. Καί τὸ νερό θιωωμένο χύθηκε ἀπάνω της. Καί ή κορη ἔτρεχε ἔτρεχε καί τὸ νερό τήνκυνουόσε.

Πήγαινε ή κορη ἀπὸ δῶ, κοντά της τὸ νερό, πήγαινε ή κορη ἀπὸ κεῖ, τὸ νερό τρέχει νά τή προφτάσῃ ἀπὸ πίσω !... Νά τώρα τήν ἔξωσε δεξιὰ κ' ἀριστερά. Κ' ὄλο καί φουσκῶνε, φουσκῶνε γιά νά τήν πνίξῃ !...

Φώναξε τότε ή κορη τὰ λουλούδια νά τή βοηθήσουνε κ' ὄλα μαζί της εἶπαν :

— Μᾶς φαρμάκωσες ! Ζήτησε νά τή συντρεξοῦνε τὰ δένδρα κ' ὄλα μέ μιὰ βοή της ἔκραξαν :

— Φαρμάκωσες τίς ρίζες μας, πίκρανε τοὺς καρπούς μας ! Φώναξε ή Ντιβόικα τὰ πουλιά κ' ἔκείνα της ἀποκρίθησαν :

— Ή πίκρα πούχμασε στό νερό μᾶς ἔκλαψε τὰ σστικά μας !

Καί τὸ νερό ἀνέβαινε, ὄλο ἀνέβαινε ἀπάνω νά τήν πνίξῃ...

Τότε γύρισε ή Ντιβόικα στή στάμνα της :

— Στάμνα μου πού σ' ἀγάπησα καί σ' εἶχα συντροφιά μου, γλύτωσέ με ἀπὸ τὸ κακό.

Κ' ἔσκυψε ή στάμνα νά πιῇ ὄλο τὸ νερό, γιά νά διαβῇ ή κορη, μὰ τὸ νερό ἦταν πολλὸ καί ἔσπασε τή στάμνα καί τὰ κομ-

μάτια της τὰ ρούφιξε στὰ βάθη του...

Τότε πειά ή Ντιβόικα γύρισε κατὰ τὸν ήλιο κ' ἔσκυψε : — Ήλιε μου, πιέ το τὸ νερό, νά φύγω νά γλυτώσω !

Μὰ ο ήλιος, ήταν χαραυγῃ, καί δέν διψώσε γιά νά πιῇ νερό, ἔπινε μονάχα τίς δροσιές ἀπ' τὰ λουλούδια.

Τότε τὸ χεροῦλι τῆς στασιμένης στάμνας, πού ἔμεινε στὰ χέρια τῆς κόρης, τῆς εἶπε :

— Ἐλα κοντά μου, ἀκολούθα με καί θά σέ πάω ὀπὸ κεί πού ἤρθες.

Ἐσφιξε ή κοπέλλα τὸ χεροῦλι στὰ χέρια της καί αἰσθάνθηκε τὸ σῶμα της νά γίνετὰ κρύο καί παγωμένο καί τὰ μέλη της βαρειά. Καί λίγ), λίγὸ ή Ντιβόικα ἔγινε ἕνα λιθάρι, μιὰ πέτρα μέσ' στο ρέμμα !...

Καί ή πετρωμένη κοπελλά, μένει ἔκει, ὡς σῆμερα ἀκόμα...

Ἀπὸ τότε τὰ κορίτσια, δέν πάνε πειά τή πρωτομαγιά σ' ἔκεινή τῆ βρῦσι, γιά νά πάρουνε νερό γιά νά πλυθοῦν νά ἀναδροσιοτοῦνε.

Ἄμα περνοῦν ὅμως ἀπὸ τή πετρωμένη τῆ Ντιβόικα ρίχνουν ἕνα ἀσημένιο γρόσι, κάτω στό πῆδία τῆς πετρωμένης κόρης, μέσα στὰ βάθη τοῦ νεροῦ καί λένε καί τήν χαιρετοῦνε :

Ἡμεῖς οἱ σένα κοπελλά καί σὺ ὄσο' το στή βρῦσι γιά νά σοῦ δώσῃ ὄμορφιά, τὸν πόνο σου νά ὀρθῃ.

Μὰ τὸ νερό περνάει πεισιμωμένο πάντοτε καί ή παρθένα μένει πάντα κρύα πέτρα...

Σταμ. Σταμ.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΑΞΕΙΔΙΑ

ΜΥΘΗ ΜΙΑ ΦΟΡΑ !...

Ὅπως θά θυμᾶστε, πρὸ τεσσάρων-πέντε ἔτων, γιορτάστηκε στή Χίο ή ἐπέτειος τῆς πυρπολήσεως τῆς Τουρκικῆς Ναυαρχίδος ἀπ' τὸν Κανάρι. Χάρην τῶν ἑορτῶν μετέβη στήν Χίον ο Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος μετὰ τοῦ Πρίγκηπου Νικολάου καί τοῦ υἱοῦ τοῦ Παύλου, ο Πρωθυπουργόσ Γούναρησ, καί πολλοί τῶν ὑπουργῶν, ἀνώτεροι ἀξιωματικοί καί δημοσιογράφοι.

Τὸ ταξεῖδι αὐτὸ ήταν πραγματικῶς ὑπέροχο. Ἐκτὸσ τῶν ἄλλων ευχαρίστων ἀπροόπτων, ὅπου ἐπῆγαιναν καί ὅπου ἦταντο οἱ ἐπίσημοί, εὐρίσκαντο ἔμπρός σὲ στρωμένα λουκουῖγια γεμάτα. Γεύματα ὄλεσ τίς ὄρες τῆς ἡμέρας καί τῆς νυκτόσ !...

Πολλοί ἐγύρισαν στὰς Ἀθήνας...στο-μαχιασμένοι !...

Τὸ τελευταίό βράδυ τῶν ἑορτῶν, λίγες ὄρες πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως, οἱ συνάδελφοί κ. κ. Στεφ. Δάρνης καί Χάρης Σαματιοῦ ἐπῆγαν ν' ἀγοράσουν ἀπὸ τὸ περίφημο Χιώτικο ἀθῆνερο. Ἀγόρασαν ὁ καθένας τήν μπουκάλα του καί κατέβαιναν στὸ λιμάνι ὅταν ἀντάκουσαν σ' ἕνα σοκάκι ἕνα γρηαῖον Χιώτικὸ νά γυρίτῃ σπύτι του.

Μιά ιδέα τοὺς κατέβηκε τότε.

Γιὰ νά βεβαιωθοῦν ἀν τὸ ἀθῆνερο εἶνε τῆς αἰροκοπῆσ, ἐσκέφθησαν νά τὸ δώσουν στὸν γρηαῖό Χιώτικὸ νά τὸ ἔξετάσῃ.

Τὸν ἐσταμάτησαν πραγματικῶσ καί τοῦ εἶπαν :

— Δέν μᾶς λές οὐ παρακαλοῦμε εἶνε καλῆσ ποιότητοσ αὐτὸ πού ἀγοράσαμε, ή μᾶς ἔδωσαν νερό ;

Δέν τοῦ εἶπαν ἔνοσιεται, ὅτι πρόκειται κ' ἀθῆνερο, βέβαιοσ ὅτι ο Χιώτικὸ θά ἐξηκριβῶνε τὸ πράγμα καί τήν ποιότητα μόνον του καί θά τοὺς διεφώτιζε δέοντωσ.

Ὁ Χιώτικὸς πήρε τήν μιὰ ἀπὸ τίς μπουκάλεσ, τῆς ἔβγαλε τὸ φελλό, πλησίασε τὸ ἀνοίγμα τοῦ λαμποῦ της στήν μύτη του, μύρισε καλά-καλά, ἀνετάραξε τὸ περιεχόμενον, ξαναγύρισε καί εἶπε κουνώντας ἐπιδοκιμαστικῶσ τὸ κεφάλι του :

— Μμμ... Μπράβο !... Ἐκάματε ἐπιτυχία... Εἶνε πρῶ- τῆσ τάξεωσ... μαστίχα !...

